

LIST MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO
DO GEN. SZEPTYCKIEGO
z 4 maja 1919 r.

12

Łochany Generali!

[III-1]

[Sprawy polidyczne, zmiarane z Lidwo i Biad-
ruską, dotąd mi dała si wyplannać.
Dotąd capór literarki przy napisaniu kum
cin² jest bardzo silny. To przychodzi do kar-
trany wprawdem obraca do gen. Heunys'a
ze to, że musze iść do Kononi mi dała mi
jednego znaku syja. Obiecał zaderżownicy
do niej, aby Kłoms z nich si zgłosit do Pana,
ale niektórzy posesi francuski otraweni mi
poniedial, że mi napi oni nowel Litwinów
niekiego wptym. Wobec ogólnego ku. u
Polakoi, Litwoi, Biadrusinoi, Niemcui
i autentyj wierdopodobnie postanowitani
i ja czekad chwili, kiedy z pomocy nigkoy
sily mozno badi jeciu ser przedami ty-
tuacy do nasz Kinyzi. Do tej chwili

unikam ostaduram, wypracowan i
 no woini z innymi wroscem daczam.
 Dlatego Ter Paniki postawione i prawi-
 lieni ul d. Karmany jest posunizien z.
 pešni dobrem. Ja zis przy zetknizui z ni-
 mi bedy kartawal no przyzui Tej linii
 demarkacyjnej, o której wspomien z Panem,
 zastanawize, ze zniceni u wrosc zadanial
 Tygso wiody w kulmish, gdy wujka licencji,
 dotal, formowane przez Niemiec, bydly odd-
 ke pod woja Komandy. No Teraz zis po-
 locizen Soranno VI odd. Sedabu jik i
 Krecalme P.O.W. wyszukai kilka ludzi
 idatnyel do Teo, aby wujsi k bliziny
 kontakt z wujskiem licencji i znalisi
 w nich swoje wiaone polityki operacji.
 Prosz Pan Generala Casado poprosi z
 prac. Jak podstane bedzi wieda ona

1) Do wypracowania tego wpłynęło polifoniczne,
 o którym mi chodzi. Względnie Białorusini
 w obecnej sytuacji uważają, że obecni ludzie
 dołże, by ich pracownikami Niemko - Niemiec-
 kiej koncepcji, która ma być planem literatury
 białoruskiej w dziedzinie, zabierając sobie część
 kulturalną i artystyczną, usilnie się starają, aby
 oswoić [ ] Nową wypracowaną koncepcję, która
 ze sobą włączyła personal ludzi i umysłowo.

Na przykład do sprawy artystycznej
 wzięcia czasu 2 Dzw. leg. już weszły. Teraz
 bawo ze swoim ludem wchodzi 1 Dzw.
 Wypracowania, w koncepcjach 1 Dzw. ludzi
 Teraz jeszcze najwięcej w dniach 2 Tygodni.
 Materiały bardzo wypracowane. Ten okres do
 przesunięcia Lit. - białoruskiej Dzw. nowego
 materiałem. W tej chwili nie ma już przesun
 2 ubranie zobrazić, gdyż Transporty endu.
 Toż nadeszły.

Polceiten jest zwrócić się do Pana z zapytaniem o dalsze potrzebny komplet ubrań, ale niech i Pan, Pani General, kwestuji o To. Roby też kaciak do To, aby uspiesznie no jaźdy. Do czasu kowyl kanył pomyślisz na Tenisym francji Towary Konieczni mieć zapasniomy rucł do linii Grodno - Wilno i Wilno - Lida. Decydujones Kościuszkowskich bolszewicki pociąg Wilno, o ile mi grozi zapasniomy miasta, mi jest znomy do reszty Ter. Odręga ona unaga, ad pomyślisz. Nie runde uderzenia do modernizacji.

Dobnie było jednak, aby Śmigły do północnej potłoczek-wschodni i południowo-wschodni do Wilna powolnie przystąpił oparcia w odległości 10-15 km. od Wilna Ter. by wzmocnić i ulepszyć defensywę miasta. Zadać mi się, że uderzyli mu rannymi do baterii 15cm. Ktoś to znowu ciekawie i pomyślisz, że byłoby dobrze do celów

obronkach. Thulei i Cidmianowi to zedy-
 gotowani do Lidy, ale jeden i drugi poszli
 o kilka dni wstapem. Kales uspokoił mnie,
 Twierdził, że postać Pana Troche pomieni-
 czech się. Cierotkiewiczem, Tak jak oczeki-
 walem, ofiarą mu udało się. Teraz po-
 tyłem mu namoczenie, zwróci, jak dotąd,
 bardzo słabe i wągole przypaniam, że ko-
 styczny miał ofiarą na podwoje od Fry-
 jeci zaczął i bardi musiał od adwenta
 na Luninici. [Wągole jednak pozostawiamy
 miał ofiarą na tym francji musi być
 wbiemy jedyni wtedy, gdy mu bardi misie
 rad nam: jak smora kushnie konfliktu
 i Niemcami. Teraz dopiero muszę być
 owca Niemcom kasunka, przy czym data in
 15 dni do zwolnienia zarthern. Rozstrzy-
 gnieni nie całej sprawy wbedni i grui

[III-7]

Ko do 25 km. do Tago cressu katorij na frontai
Wilnickim Tytka ulepszei tytka ulepszei, mi k
kage si o granatowu jej smianu] Blatego
tai k upebandziej zapozinym punkcie front-
tu - w Wilnie - katedra byu Casdro na
fortyfikacyjne wzmozczenie. [W przytkin
cressu do Lidy na front przytkin gas. Raza.
Trzebaly zamrasz usunaci mozelmie stari
miady Casdro a Raza i, jak to Pan
jui moze iem k wzmozie k Lidzi, iads,
ze kataloj bydy zostani k Lidzi i na front-
cie Lidzkiej jiu komendanta Rois mi Ca-
tuckiego. Bydlym Pan Casdro wdiceay,
gdzlym kuzet wtyrynyaci mozelmie cressu
zprawozdaci z dristalnosci wozhuksowaj k
Litmi, Specyjalni zas k Taj cressu Raza
ktori smieci wyta zostate po bolnecissach.
Mozu przyjac wyraz kuzetow. nacunke
i poruczenia z jakieg. wzostaj.

Warszawa - Belweder 4/5 1919.

W. J. J.

4.V.1919

NACZELNY WODZ DO GEN. SZEPTYCKIEGO

Kochany Generale!

Sprawy polityczne, związane z Litwą i Białorusią, dotąd nie dają się wyklarować. Dotąd opór litewski przy współudziale Niemców jest bardzo silny. Po przyjeździe do Warszawy wpadłem odrazu na gen. Henrys'a za to, że misja ich w Kownie nie dała ani jednego znaku życia. Obiecał zadeszować do niej, aby któryś z nich się zgłosił do Pana, ale niestety poseł francuski otwarcie mi powiedział, że nie mają oni wśród Litwinów wielkiego wpływu. Wobec ogólnego tam (?) u Polaków, Litwinów, Białorusinów, Niemców i ententy niezdecydowania, postanowiłem i ja czekać chwili, kiedy z pomocą większej siły można będzie jeszcze raz przełamać sytuację na naszą korzyść. Do tego czasu unikam ostatecznego wypowiedzenia się i na równi z innymi odwlekam decyzję.

Dlatego też Pańskie pertraktacje i przeniesienie ich do Warszawy jest posunięciem zupełnie dobrym. Ja zaś przy zetknięciu z nimi będę nastawał na przyjęcie tej linii demarkacyjnej, o której mówiłem z Panem, zastrzegając, że zmienię w swych żądaniach tylko wtedy cokolwiek, gdy wojska litewskie, dotąd formowane przez Niemców, byłyby oddane pod moją komendę. Na teraz zaś poleciłem zarówno VI Oddz. Sztabu, jak i specjalnie P.O.W. wyszukać kilku ludzi zdatnych do tego, aby wejść w bliższy kontakt z wojskiem litewskim i znaleźć w nim swoje własne polskie oparcie. Proszę Pana Generała bardzo popierać tę pracę. Jako podstawę będzie ona miała Grodno, skąd jest najbliższe do Wołk. i do Kowna. Zupełnie niepotrzebnym okazał się alarm wileński z tą masową emigracją z Wilna, która te alarmy rozpowszechniła aż do Warszawy. Niema jednak takiego złego, coby na dobre nie wyszło, bo powstrzyma to niewątpliwie rozszerzenie na Litwę i specjalnie na Wilno walk stronnicyzopolitycznych. Chciałbym, ażeby Pan zwrócił specjalną uwagę na ten pułk białoruski, który pozostał w Grodnie. Jest to doskonały atut w naszych rękach

który należy zachować na czas ostatecznej umowy z Litwinami. Po wyjaśnieniach, danych mi o tym przez Nieniewskiego, zarzuciłem poprzedni projekt wysiedlenia ich z Grodna, przeciwnie, w Grodnie będą w tej sytuacji lepsi dla wywarcia tego wpływu politycznego, o który mi chodzi. Wogóle Białorusini w obecnej sytuacji nadają się obecnie bardzo dobrze, by ich przeciwstawić litewsko - niemieckiej koncepcji, która dzieli ^{nie} Białoruskie na części, zabierając sobie cząstkę najkulturalniejszą. Usilnie się staram, aby Osmałowski mógł wyjechać jaknajprędzej, wzięwszy ze sobą odpowiedni personel ludzi i urzędników.

Przechodząc do spraw czysto wojskowych wszystkie części 2 Dyw. leg. już odeszły. Teraz baon za baonem będzie odchodziła 1 Dyw. Przypuszczam, że koncentracja 1 Dyw. będzie trwać jeszcze najmniej 10 dni do 2 tygodni. Należałoby bardzo wykorzystać ten czas dla wzmocnienia Lit. Białoruskiej Dyw. nowym materiałem. W tej chwili niema już przeszkód z ubraniem żołnierzy, gdyż transporty ententowe nadeszły.

Poleciłem już zwrócić się do Pana z zapytaniem o ilość potrzebnych kompletów ubrań, ale niech i Pan, Panie Generale, gwałtuje o to. Robię też nacisk na to, aby uzupełniono jazdę. Do czasu nowych naszych poruszeń na tamtym froncie trzebaby koniecznie mieć zapewniony ruch na linii Grodno - Wilno i Wilno - Lida - Baranowicze. Koncentracja bolszewicka przeciwko Wilnu, o ile nie grozi zajęciem miasta, nie jest znowu dla nas tak złą. Odciąga ona uwagę od przyszłego kierunku uderzenia Mołodeczno - Mińsk. Dobrzeby było jednak, aby Smigły na północy, północo-wschodzie i południo-wschodzie od Wilna porobił punkty oparcia w odległości 10-15 km. od Wilna tak, by wzmocnić i upewnić defenzywę miasta. Zdaje mi się, że należałoby mu również dać baterie 15cm. które są zanadto ciężkie w pochodzie, a byłyby dobre dla celów obronnych.

xx Thulkić i Litwinowicz są zadyrygowani do Lidy, ale jeden i drugi proszą o kilka dni urlopu. Haller uspokoił mnie, twierdząc, że posłał Panu trochę

pomocniczych sił. Listowskiemu, tak, jak oczekiwałem, ofenzywa nie udała się. Teraz posyłam mu wzmocnienie, zresztą, jak dotąd, bardzo słabe i wogóle przypuszczam, że następny ruch ofenzywny na północ od Prypeci zacząć się będzie musiał od uderzenia na Iuniniec.

Wogóle jednak poważniejszy ruch ofenzywy na tym froncie może być robiony jedynie wtedy, gdy nie będzie wisiała nad nami jak zmora możliwość konfliktu z Niemcami. Teraz dopiero mają być wręczone Niemcom warunki, przyczem dają im 15 dni do zrobienia zastrzeżeń. Rozstrzygnięcie więc całej sprawy odbędzie się gdzieś koło 25 bm. Do tego czasu należy na froncie wileńskim tylko ulepszać sytuację, nie kusząc się o gruntowne jej zmiany. Dlatego też w najbardziej zagrożonym punkcie frontu - w Wilnie - należałoby bardzo na fortyfikacyjne wzmocnienia.

W pędkiem czasie do Lidy na front przy^ejdzie gen. Roja. Trzebaby zawczasu usunąć możliwość starć między Lesockim a Roją i, jak to Panu już mówiłem w rozmowie w Lidzie, sądzę, że najlepiej byłoby zostawić w Lidzie i na froncie lidzkim jako komendanta Roję, nie Lesockiego. Byłbym Panu bardzo wdzięczny, gdybym mógł otrzymywać możliwie częste sprawozdania z działalności werbunkowej na Litwie, specjalnie zaś w tej części kraju, która świeżo zajęta została po bolszewikach.

Proszę przyjąć wyrazy szczerego szacunku i poważania z jakim pozostaje

J. Piłsudski

Warszawa - Belweder 4/5 1919